

[תר"מ]

ב"ה במדבר בקיצור ראשי דברים ומחג השכונות.

בפסוק (במדבר ב. ט) איש על דגלו באותות לבית אבותם כו'. כי השורש נקרא אב ובמתן תורה היו בני ישראל דבוקין בשורש נשמתם והיו למעלה ממדריגת המלאכים. ואחר החטא נתקנו בבחינת בעלי תשובה ונתן ה' יתברך להם אחיזה בשורשם על ידי הדגלים. והנו איש על

שיהיה תעורבות התורה בפה האדם וכמו שכתבו ז"ל¹ להיות דברי תורה נבלעין בדמו. וזה אינו יכול להיות רק על ידי שעושה עצמו הפקר. ומכל מקום הכל בא על ידי עסק התורה. ועל זה אמרו מתוך שלא לשמה בא לשמה¹⁰. והמשנה¹¹ חושבת מ"ח דברים שהתורה נקנית בהם ומסתמא ימי הספירה מוכנים לתקן אלה הדברים ולבטל כל הכחות והמדות להתורה ואו התורה נקנית. ובאמת גם אלו המדות זוכין על ידי עסק התורה. והכלל כי ה' יתברך בטובו נותן המתנות וההכנות שנוכל לקבל המתנות שהוציאנו ממצרים וקרבת לפני ה' סיני הוא סיוע לתקן המדות ולזכות להיות מוכן לקבל התורה. ובפסוק (שמות יט. ט) וקדשתם היום ומחר ומסתמא השפיע להם ה' יתברך קדושה מקודם והוא במאמר (שם ט) ואתם תהיו לי כו' וגוי קדוש כו'. והיינו שההכנה לקבל התורה גם כן מאתו יתברך. וזה השבח שקרבנו לפני ה' סיני¹². והתורה נתנת ברכה וקדושה לפנייה ולאחרייה. קל וחומר ממדת הפורעניות שעבודה זרה הורגת לפנייה ולאחרייה כדאיתא במדרש¹³ בפסוק (בראשית יד. ט) וירדוף עד דן. קל וחומר במדה טובה. וזה שכתוב (שמות יט. טא) והיו נכונים ליום הג' כי ביום השלישי ירד כו' הרמז שעל ידי שביום השלישי ירד לכן יש בכוחם עתה להכין עצמם ליום השלישי כג'ל והבן. ובמדרש אמור¹⁴ אמרות ה' אמרות טהורות כו' (תהלים יב. ז) ע"ש ובמקום אחר כתבנו¹⁵ הענין שעל ידי שדברי תורה טהורים הם לכן התורה משמרת העוסקים

מתנהו (שם א. טו) בחינת צדיקים גמורים ואיש על דגלו (שם) בחינת בעלי תשובות. ורמזו במדרש¹ בפסוק (תהלים כ. ו) נרננה בישועתך שנאמר במזמור יען ה' ביום צרה (תהלים ט). כי הדגלים היו להם לישועה כג'ל. ולכן כתיב במדרש² מנגיד לאהל מועד (במדבר ב. ט) מיל שיכולין להתקרב בשבת. כי בשבת באין למקום המנוחה. ובימי המעשה יכולין גם כן להרגיש קדושת השבת על ידי התשוקה והרצון לאחז למעלה ממדריגתו בחינת בעלי תשובה בחילא סגי³ ואינו מסודר רק כמו שכתוב במדרש⁴ ודגלו (שה"ש ב. ה) ודילוגו כו' ע"ש כל הדרשות עוד פירש נרננה בישועתך כי יש לבני ישראל לשמוח בה' יתברך לבד שהוא מלך עוזר ומושיע תמיד לבני ישראל. לבד זה יש לשמוח במה שבא ישועת ישראל על ידו בעצמו וזהו עיקר השמחה בישועתך מה שאתה מושיענו. וזה יותר שמחה מגוף הישועה:

במדרש⁵ תורה שניתנה במדבר כו' מה אלו חנם לכל באי עולם כך דברי תורה. דבר אחר אם אדם אינו עושה עצמו הפקר כמדבר אינו יכול לקנות התורה והמצוות. ולכאורה ב' אלו הפירושים סותרין זה את זה. כי איך הם חנם שצריכין לעשות עצמנו ונכסינו הפקר כמדבר. אכן ודאי תורה חנם מי שירצה יכול ללמוד בה⁶. אבל לקנות התורה. היינו להיות לו דביקות בעצם התורה. כמו שכתוב⁷ זקן שקנה חכמה היינו שיש לחכמה דירה וקן בלבו. ועל זה מבקשין⁸ והערב נא

בה ומסייעת אותם לבוא לטהרה. לכן כליל שבועות יורד משמים טהרה לבני ישראל החרדים אל דבר ה' כמו שכתוב בזהר הקדוש אמור¹⁶: